

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 7:

Forslag til folketingsbeslutning om ligestilling af personer i fleks- og skånejob med ansatte på normale vilkår.

Af Jette Gottlieb (EL) og Frank Aaen (EL).
(Fremsat 8/10 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Forslagsstillernes hovedbudskab er, at alle personer, der er ansat i et fleks- eller skånejob i henhold til Socialministeriets lovgivning, i fremtiden skal være omfattet af arbejdsløshedsforsikringslovgivningen og anden lovgivning, der gælder for personer på det almindelige arbejdsmarked.

Forslagsstillerne nævner medlemskab af en arbejdsløshedskasse med ret til dagpenge og efterløn, ret til orlov og uddannelse, ret til sygedagpenge med dispensation for 120 sygedagesreglen, ret til feriepenge og overførsel af optjent ferie fra job på normale vilkår til fleks- eller skånejob og dækning af fagretlige regler.

Delingen af arbejdsopgaverne mellem Arbejdsministeriet og Socialministeriet er således, at Arbejdsministeriet tager sig af personer, der står til rådighed for det almindelige arbejdsmarked til et ordinært job, og som ofte er medlem af en arbejdsløshedskasse, og Socialministeriet og kommunerne tager sig af personer, der har behov for en anden og mere differentieret indsats i det sociale system end tilbud om ordinært arbejde.

Personer på fleks- og skånejob er ansat på særlige vilkår, og det er derfor naturligt og hen-

sigtsmæssigt, at administrationen af fleks- og skånejob er forankret i Socialministeriet.

Tilbud om fleksjob kommer først på tale, når mulighederne på det almindelige arbejdsmarked er udtømt og betingelserne for ret til arbejdsløshedsdagpenge ikke længere kan opfyldes, samt når revalideringsmulighederne har været afprøvet. Det er kommunen, der tilbyder fleksjob.

Skånejob er job, der tilbydes personer, der modtager en social pension, og personer i fleks- og skånejob, der som nævnt er ansat på særlige vilkår, har lønmodtagerstatus og har derfor som udgangspunkt ret til sygedagpenge, barselorlov, feriepenge m.v. på lige fod med andre lønmodtagere.

Regeringen er enig i, at der skal skabes en tilbagetrækningsydelse for fleksjobpersoner. Socialministeren vil fremsætte forslag om en seniorydelse til disse personer. Der vil også ske en forbedring af ledighedsydelsen, herunder muligheden for ledighedsydelse i de situationer, hvor fleksjobpersoner ikke har optjent ret til ferie med løn eller feriegodtgørelse. Der er således ikke grundlag for lovgivningsinitiativer i Arbejdsministeriet, og regeringen kan derfor ikke støtte vedtagelsen af beslutningsforslag nr. B 7.

Anne-Marie Meldgaard (S):

I Socialdemokratiet ønsker vi at opretholde den deling af arbejdsopgaverne mellem Arbejdsministeriet og Socialministeriet, som vi kender i dag, hvor der skelnes mellem dem, der er beskæftiget på ordinære vilkår, og dem, der er beskæftiget på særlige vilkår.

Vi ønsker ikke at være med til at forhindre de personer, som af den ene eller den anden årsag ikke har fuld arbejdsevne, i at være beskæftiget på arbejdsmarkedet. Vi ønsker ikke, at de skal fastholdes i passivitet, fordi de ikke opfylder kravene om at stå til rådighed for det ordinære arbejdsmarked.

Jeg synes, Enhedslisten i deres ligestillingsiver glemmer, at vi her taler om en gruppe, hvor alle muligheder i det ordinære system er udtømt og betingelserne for at være i dagpengesystemet ikke længere er til stede.

Selvfølgelig ønsker vi i Socialdemokratiet også tryk for den gruppe, vi taler om her, og vi har alle en forpligtelse for, at deres sørgelsesgrundlag er i orden.

Vi er enige i, at der skal skabes en tilbage-trækningsydelse for flekspersoner, måske en

forbedring af ledighedsydelsen, herunder også ydelser, hvor flekspersoner ikke har optjent ret til ferie med løn eller feriegodtgørelse. Men vi mener stadig væk, at det er lovgivning, der hører under Socialministeriet, som i øvrigt har varslet lovændringer på disse områder, hvorfor vi ikke synes, der er grundlag for, at lovgivningen skal ske på Arbejdsministeriets område.

Socialdemokratiet kan ikke støtte forslaget.

Jens Vibjerg (V):

De hensigter, der ligger i beslutningsforslaget om at fjerne barrierer for at udnytte skåne- og fleksjob, er vi i Venstre enige i. Hvis disse mennesker skal have mulighed for at bidrage med den erhvervsevne, de har, og samtidig få en mere meningsfyldt tilværelse, så er det selvfølgelig nødvendigt at sikre disse barrierer minimeret uden samtidig at åbne for de økonomiske sluser.

Jeg kan forstå på ministeren, at regeringen også er opmærksom på disse problemer, og at socialministeren kommer med forslag, der skal forsøge at løse disse problemer. Derfor finder vi i Venstre, at det er bedst, vi afventer regeringens udspil, og vi kan derfor ikke støtte forslaget eller dele af det.

Og da den konservative ordfører ikke kan være her, har jeg lovet at sige på Det Konservative Folkepartis vegne, at de afviser forslaget.

Ole Sohn (SF):

Vi synes fra SF's side, at intentionerne og ideerne bag beslutningsforslaget er rigtige, nemlig at forsøge at få placeret personer i fleks- og skånejob på så normale vilkår som muligt. Men samtidig ser vi en række problemer i det sammenfald, der er mellem arbejdsmarkedslovgivningen og den sociale lovgivning, og derfor er vores opfattelse, at det, der skal ske, er, at der skal laves en udrødning, sådan at man får skabt et grundlag for, at personer på fleksjob og skånejob bliver ansat på normale vilkår på arbejdspladserne, og at man samtidig sikrer dem en mulighed for en dækning i tilfælde af ledighed, som svarer til de forhold, som gælder for ordinære beskæftigede.

Jeg kan se en lang række problemer i den sammenblanding, der vil ske mellem arbejdsmarkeds- og sociallovgivning, hvis man gennemfører beslutningsforslaget, så derfor kan vi ikke støtte forslaget i den nuværende form.

Mogens Andreassen (DF):

Vi er enige i, at folk med nedsat arbejdsevne skal forsøges integreret på arbejdsmarkedet i fleksjob og skånejob. Det er et område, vi allerede har behandlet i foråret i L 21, og det er vi fortsat positive over for, men vi kan ikke støtte de krav og normer, der er indeholdt i Enhedslistens forslag, så derfor må vi afvise det.

Susanne Clemensen (CD):

Jeg vil gerne sige, at jeg synes, at beslutningsforslaget her har fat i noget af det rigtige. Personer på fleks- og skånejob skal have bedre rettigheder. Det gjorde CD også opmærksom på, da vi forhandlede socialreform, men desværre uden held.

Men jeg ved nu fra arbejdsministeren, at socialministeren er i gang med nogle af de ting, der indgår i dagens beslutningsforslag. Der vil blive bedre mulighed for en efterlønsagtig tilbagetrækningsordning og for løn under ferie og forhåbentlig også under sygdom. Derfor mener jeg, at vi skal vente på ministerens oplæg, før vi vedtager det her beslutningsforslag.

Dér, hvor jeg mener at forslaget rammer noget, er i det principielle ved, at vi opretter tilskudsjob, hvor de personer, der bliver ansat, ligesom får et skilt om halsen, der siger: Du har et tilskudsjob, du har ikke samme rettigheder som andre. Derfor har CD jo også hele tiden talt for en anden model, nemlig beskæftigelsesfradraget. Det kan godt være, at det ikke er den model, der kan komme igennem, men vi efterlyser altså stadig væk den mekanisme, der kan få det til at hænge sammen.

Fordelen ved jobfradraget frem for fleks- og skånejob er jo netop, at alle bliver ansat under de samme vilkår og har de samme rettigheder.

Jeg vil også godt fremhæve, hvad CD hele tiden har sagt om fleks- og skånejob, nemlig at vi ikke skal presse mennesker ud i job, der enten ikke er der, eller som de ikke kan klare. Det vil vi ikke være med til. Vi skal derfor sende et tydeligt signal til førtidspensionister og andre, som er utrygge, fordi regeringen har foreslået flere fleks- og skånejob, folk, der sidder derhjemme og tænker: Hvad bruger de mig nu til, vil de bare bruge det her til at give mig et tilbud, som jeg ikke kan klare, og så kan de tage min førtidspension bagefter?

Nej, det er selvfølgelig ikke det, som det her går ud på. Det skal være et tilbud om at komme ind på arbejdsmarkedet, og det skal vi signalere klart. Jeg håber også, at arbejdsministeren vil

hjælpe med til her i dag, at fleks- og skånejob ikke betyder en forringelse i forhold til overførselsindkomsterne, men tværtimod er et fordelagtigt tilbud.

For at vende tilbage til dagens konkrete forslag, så synes jeg, at vi skal have det med i betragtning, at de mennesker, der tager et fleks- eller skånejob, ikke får ringere forhold og færre rettigheder i forhold til deres nuværende situation på f.eks. overførselsindkomst. Derfor vil CD ikke støtte forslaget, men afvente de forbedringer, som arbejdsministeren vil komme med.

Anders Samuelson (RV):

I Det Radikale Venstre er vi meget enige med forslagsstillerne i, at der er et behov for at forbedre rettighederne i forbindelse med fleks- og skånejob. I dag er de manglende rettigheder nok en af de vigtigste barrierer i virkeliggørelsen af det rummelige arbejdsmarked. Især på fleksjobområdet er der behov for ændringer.

Det kan virke og er også absurd, at gode vel-fungerende medborgere, som optjener dagpenge-rettigheder, efterfølgende har – efter de forhandlinger, som vi har haft i dag, og når de på et tidspunkt er blevet vedtaget – 4 år til at komme i job igen, hvorimod hvis man mister sit arbejde som fleksjobber, altså hvor man har nedsat arbejdsevne, har man ganske kort tid, før man ryger tilbage i bistandssystemet. Det er et kæmpeproblem, og derfor diskuterer vi også i øjeblikket internt i regeringen, hvordan disse ordninger kan skrues sammen på en mere hensigtsmæssig måde, og socialministeren vil som nævnt senere på året fremsætte nogle lovforslag på det her område.

På den baggrund kan Det Radikale Venstre ikke støtte beslutningsforslaget, men vil afvente det, der bliver lagt frem.

Thorkild B. Fransgaard (FP):

Fremskridtspartiet finder også, at det er rigtigt, at de, der er i fleks- og skånejob, ligestilles med dem, der har et rigtigt job, så de ikke holdes udenfor. Men selve beslutningsforslaget her favner for vidt, hvis jeg må bruge det udtryk, til at vi kan stemme for det.

Ole M. Nielsen (KRF):

Der er rigtig gode intentioner i forslaget her fra Enhedslistens side. Meget af det er jo noget, vi ønsker, og vi er også opmærksomme på den divergens, der er mellem, at det ene system er

under Socialministeriet, og at det andet er under Arbejdsministeriet.

Vi kunne da godt være med til at diskutere, om vi kunne finde modeller, hvor vi fik det hele samlet under Arbejdsministeriet, og om ikke det var lige så let og rimeligt at ordne det på den måde, men nu må vi jo nøjes med, da vi ikke alligevel er fuldt ud enige om det her, at glæde os til at se, hvad socialministeren kommer med.

Vi mener til gengæld også, at vi trænger meget til at få tingene lagt til rette, så de mennesker, der trænger til et skånejob eller et fleksjob, ikke holdes tilbage af økonomiske årsager og går glip af en sikkerhed på et senere tidspunkt.

Vi ønsker jo alle sammen, at folk kan komme i de job, så det glæder vi os meget til at medvirke til.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne, fru Jette Gottlieb.

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil gerne takke for den konstatering fra flere sider, at vi faktisk har fat i et problem. Det er vi helt enige i. Det har vi nemlig.

Vores holdning er, at bekæmpelse af udstødningen fra arbejdsmarkedet starter på arbejdspladserne, fordi vi opfatter udstødningen som en konsekvens af den måde, som arbejdsmarkedet fungerer på med rationaliseringer og personalereduktioner og stress og nedslidning. Vi synes, det er grotesk, at 5.000-6.000 ansatte – det drejer sig om 1 pct. i amter og kommuner – hvert eneste år bliver fyret fra deres arbejde efter 120 sygedage. De fleste er i øvrigt kvinder over 40 år ansat som rengørings- eller køkkenmedhjælpere eller på social- og sundhedsområdet. Det offentlige har altså et meget stort ansvar for de problemer, vi her diskuterer.

Arbejdsskaderne huserer stadig både i det private og i det offentlige, og det burde være et nærliggende krav til virksomhederne, at de i det mindste fastholder job til deres egne nedslidte eller skadede medarbejdere på normale vilkår. Sådan noget så vi gerne en lovgivning om.

Men nu er tidens løsen altså, at der skal oprettes flere skåne- og fleksjob, og som eksempel kan nævnes, at på MD Foods ville man meget gerne oprette fleksjob til de ansatte, men jobbene bliver ikke besat, fordi de ikke er dagpengeberettigede. De ansatte er bange for at ende i

bistandssystemet. Både direktøren og tillidsmanden kræver loven lavet om.

Vi ved godt, hvorfor de eventuelle fleksjobbere er bekymrede for at ende i bistandssystemet. Deres bekymring er fuldstændig reel. For tager de imod tilbuddet om et fleksjob, ja, så mister de alle normale rettigheder på arbejdsmarkedet. De kan kun få en såkaldt ledighedsydelse på 82 pct. i 3 mdr., og vel at mærke er det dem, der har bevisbyrden for, at de er uden skyld i egen fyring. De mister også retten til efterløn til fordel for den seniorydelse, der er helt beskåret. Mange fagforeninger fraråder deres medlemmer af tage et fleksjob af samme årsag.

Her i sommer kunne HK berette om en ledig kvinde, der valgte et fleksjob frem for en førtidspension og som følge heraf med ét slag mistede sin ret til at holde ferie, i dette tilfælde med et skolesøgende barn, hun var eneforsørger for. En fleksjobber har nemlig ikke dagpengeberettiget ferie og derfor ikke ret til a-kasseferie.

Vi mener, at regeringen i sin intense propaganda for fleksjobprojektet gør sig skyldig i et groft svigt over for de mennesker, man indirekte gør til ufrivillige forsøgspersoner. Handicaporganisationerne som f.eks. PTU er bestemt ikke begejstrede og har gang på gang advaret imod at lave særløsninger. Bl.a. den manglende dagpenget, men også retstilstanden er præget af forvirring og usikkerhed.

Man har peget på problemet med den manglende faglige organisering og overvejet muligheden for at oprette et alternativt fagretligt system som sidste udvej. Lad os nævne et par eksempler:

Der er jo ikke nogen regler for, hvad der er rimeligt og passende arbejde. Man er prisgivet arbejdsgiverens krav og vurdering, og der er ingen regler for hensyn, hjælpemidler, hvilerum eller genoptræning. Der er heller ingen garanti for uberettiget afskedigelse og ingen fagforening at henvende sig til, og man er oven i købet i en særlig sårbar situation. Der er i øvrigt aldrig lavet forskning i, hvordan det rent faktisk føles at have sådan et mærkat på ryggen eller skilt om halsen om, at man er en halv arbejdskraft.

Hvis regeringen bekender sig så heftigt til fleksjobbene som fremtidens løsning, må vi i det mindste kræve, at disse mennesker bliver ligestillede med de ansatte på normale vilkår,

hvad angår de enkeltes rettigheder på arbejdsmarkedet. Det er jo dér, de befinder sig.

Man må have ret til at forsikre sig i en a-kasse. Så kan det diskuteres, hvilke regler der skal være for det. Man må have ret til almindelige dagpenge i stedet for denne ledighedsydelse. Man må have ret til efterløn efter samme regler og satser som på det ordinære arbejdsmarked, samme ret til orlov og efteruddannelse som på det ordinære arbejdsmarked, samme ret til sygedagpenge som på det ordinære arbejdsmarked med generel dispensation for 120-dages-reglen, og hvis det skal have nogen mening: ret til at optjene feriepenge på normale vilkår og ret til at være dækket af de almindelige fagretlige regler, herunder f.eks. ret til tillidsmand, sikkerhedsorganisationer og opsigelsesvarsler.

Endelig må en beskyttelse af fleksjobberne være, at man stiller krav til arbejdsgiveren til gengæld for det løntilskud, som staten finansierer, krav om, at der skal sikres nødvendige faciliteter og en reel aflastning, som er tilpasset den enkelte.

Vi har forstået regeringens udspil om fleksjob som et ønske om en håndsrækning til dem, der har vanskeligere vilkår på arbejdsmarkedet. Men en håndsrækning bliver meget nemt til et håndkantslag, hvis man ved at modtage et sådant forslag mister en lang række rettigheder på arbejdsmarkedet.

Så er det selvfølgelig glædeligt, at Socialministeriet vil forsøge at løse nogle af de omtalte problemer, men det lå jo ikke i kortene, da vi fremsatte vores forslag. Så vi ser altså hen til, at vi under udvalgsbehandlingen kan få afklaret, hvilke af de omtalte rettigheder der kan skabes flertal for. Og så satser vi på, at det vil vise sig i praksis, at alle er klar over, at vi her rører ved nogle væsentlige problemer.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Grete Schødt):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 12: Forslag til lov om afgrænsning af søterritoriet. Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 8/10 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Else Marie Mortensen (S):

Med lovforslaget gennemfører Danmark en udvidelse af søterritoriet fra de nuværende 3 sømil til 12 sømil, nærmere betegnet 22,224 km.

Den nye grænse på 12 sømil er vedtaget i 1982 i FN's havretskonvention med ikrafttrædelse i november 1994. Vi bringer således vores søterritorium i overensstemmelse med FN's havretskonvention – på linje med, hvad Polen, Sverige, Tyskland og Storbritannien allerede har gjort, og på linje med, hvad Norge aktuelt overvejer at gøre.

Udvidelsen vil naturligvis være begrænset af geografiske afstande til eksempelvis Sverige og Tyskland. Det indebærer også fordele at oprettholde visse sejlkorridorer i Kattegat og Østersøen, jf. udenrigsministerens fremsættelse og bemærkninger.

Det historiske stræderegime, der gælder for Lillebælt, Storebælt og danske Øresund oprettholdes, og med udvidelsen åbnes der mulighed for at håndhæve danske regler, f.eks. straffeloven om miljøbeskyttelsesreglerne i større farvande omkring dansk landjord.

For lodsvæsenet indebærer forslaget en øget driftsudgift på ca. 4 mio. kr. årligt og investeringer på enten 20 mio. kr. eller 45 mio. kr., afhængigt af lodspligtens omfang, som i øvrigt skal fastsættes nærmere. Lodsvæsenet er imidlertid selvfinansierende, og udgifterne vil blive pålagt skibsfarten. Det bliver ca. 3 pct.

Hvis der sker havari i det udvidede område, vil der blive udgifter til Havarikommissionen, men det er det selvsagt umuligt at forudsige noget nærmere om nu.

Der vil i øvrigt være en del følgelovgivning til L 12, bl.a. i toldloven og muligvis i lodsloven, og ikrafttrædelsesdatoen er den 1. januar 1999.

Socialdemokratiet støtter lovforslaget.

Jens Hald Madsen (V):

En udvidelse af Danmarks søterritorium må for en gammel søfartsnation ses som en utrolig for-

del. Det er nemlig et effektivt værktøj til at bekæmpe den narkotikasmugling og organiserede menneskesmugling ad søvejen, som vi ser i dag. Men det, jeg specielt gerne vil fremhæve, er muligheden for at gribe ind over for overskridelse af de danske miljøregler. Vi har alt for mange gange været vidne til ulovlig udtømning af olie fra udenlandske skibe, hvor vi mere eller mindre har måttet se passivt til. Nu får vi et stærkt værktøj til at bekæmpe de stigende miljøproblemer i de danske have.

Jeg appellerer blot om, at man samtidig forbedrer miljøovervågningen, for forudsætningen for, at det her lovforslag vil få den fulde effekt, er en decideret forbedring af overvågningen.

Og så skal jeg sige, at denne opbakning til lovforslaget forudsætter, at en eventuel senere anordning for Færøerne og Grønland gennemføres i samarbejde med og i fuld forståelse med Færøerne og Grønland.

Men man må vel sige, at der gives en vis sikkerhed, når der er foretaget en høring af – så vidt jeg kan se, men jeg har ikke talt efter – over 100 forskellige myndigheder, interesseorganisationer osv.

Derfor må jeg sige, at når selv Restaurations- & Bryggeriarbejderforbundet og Socialministeriet og Kirkeministeriet samt Foreningen af Registrerede Revisorer kan sige ja til en udvidelse af Danmarks søterritorium, mener jeg også, at Venstre kan støtte lovforslaget.

Frank Dahlgaard (KF):

Det Konservative Folkeparti kan tilslutte sig den foreslåede udvidelse til 12 sømil med de indskrænkninger, der er nødvendige af hensyn til bevarelsen af korridorer i åbent hav.

Vi er også tilfredse med den udvidelse af lodspligten, som udvidelsen medfører.

Vi kan altså støtte lovforslaget.

Anni Svanholt (SF):

Da SF's ordfører, hr. Steen Gade, ikke kan være til stede, skal jeg på SF's vegne blot sige, at SF støtter lovforslaget.

Det er jo bl.a. udarbejdet, for at der kan gøres noget mere effektivt ved olieforureningen, og det er vi meget tilfredse med.

Klaus Kjær (DF):

Da Dansk Folkepartis ordfører på området, fru Pia Kjærsgaard, ikke kan være til stede, skal jeg på vegne af Dansk Folkeparti fremsætte følgende bemærkninger til lovforslaget: